

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

Svmmarivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

56 Et Papa est supra jus humanum, quod etiam declarare, immutare, ac illi derogare potest, *clement. ne Romani, in princip. de elect. & Innocent. in cap. 2. in fin. de bigam.*

57 Episcopi † ab omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientius, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, possunt dispensare, concil. Trident. cap. 6. de re-form. § 24.

Et de jure communi, ante concil. Tridentin. pluribus aliis casibus, Episcopi dispensare non possunt, de quibus per gloss. 1. in cap. miror. 50. distinct.

In quibus autem possit, vel non possit Episcopus dispensare, tradit Gregor. Sayr. in Thef. cas. cense. cap. 7. eod. lib. 7. & dispensatio ab irregularitate, auctoritate ordinaria hoc modo fieri debet.

58 † Auctoritate. N. in hac parte tibi concessa, & mihi commissa.

Ego dispenso tecum super irregularitate, vel irregularitatibus, quam, vel quas contraxisti, vel (si res esset dubia) si contraxisti, ex tali casu (quam confessarius

exprimere debet,) & restituo te ad legitimos actus. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen.

Eidem Trinitati laus sit sempiterna, & Domino Nostro Iesu Christo salutis nostræ auctori gloria, cujus gratia, ac benignitate, Beatissimæque ejus Genetricis auxilio ab operis hujus initio, usque in finem adjutus, & illuminatus me reduxi.

Aternus honor sit Quadraginta Laureatis Martyribus, in quorum laudem hæc quadraginta rerum capita (quod numerus, qui honori semper fuit habitus, eidem numero responderet) illorum favore, ac patrocínio, quod apud Deum assidue imploro, favente numine, tandem compilata, & absoluta fuere.

Quæ tamen omnia cuique fideli melius sentienti, ac præcipue censuræ, & correctioni Sacrosanctæ Romanæ, & Universalis Ecclesiæ, in omnibus, & per omnia supposita, ac subiecta esse volo: in cuius gremio, ac unione, dum vivam, permanere, ac pro ea, si opus esset, sanguinem ipsum fundere constituo, ac testor; cujus auctoritati, atque iudicio inconcusso, animo semper adhæreo, eique me ipsum toto corde committo Laus iterata Deo.

PARS QUARTA.

DE EMPHITEVSI ECCLESIASTICA.

Cap. I.

SUMMARIUM.

1 Transactio cum emphyteuta ecclesiastica, quam ipse possidet, non va-

detur alienatio: potest fieri de bonis eccles. nondum incorporatis, ibidem.

AAAA 3

Secus

- 2 *Secus sine consensu Apostolico de unitis.*
- 3 *Declarat, remissivè.*
- 4 *Actionem qui habet ad rem, ipsam rem habere videtur.*
Dominium ecclesia acquirit sine rei traditione, ibidem.
Reclor ecclesia non potest renunciare dominio Ecclesia, ibidem
- 5 *Nec de bonis ecclesia disponere, nec transigere.*
- 6 *Non est ecclesia rerum dominus, sed tantum administrator.*
- 7 *Principes seculares nunquam possunt tollere jus devolutionis in ecclesiam.*
Nullam habent jurisdictionem in bonis ecclesia, ibidem.
- 8 *Emphiteusis est juris gentium contractus.*
Non possunt auferre, qua sunt juris gentium, nec contra illud aliquid statuere, ibidem.
- 9 *Limita.*
Ius subditi sui quæstum, quando Princeps tollere possit, ibidem.
- 10 *Quoad clericos, & res Ecclesia, habentur Principes, tanquam privata persona.*
- 11 *Suis interim privantur bonis, dum affectant ecclesiastica.*
Politici novatores in qua discrimina suos adducant Principes, ibidem.
- 12 *Alienatio bonorum ecclesia cum auctoritate Pontificis est permessa.*
- 13 *Mobilia ad successores Prælatos spectantia occupantes, suspensionis pœnam incurrunt.*
Ampliatur etiam in factis ibidem.
- 14 *Emphiteusis ecclesiastica, quando transeat ad fœminam.*
- 15 *Quando secus.*
- 16 *Clausula per se, & heredibus, importat emphiteusim hereditariam.*
Ideus, quod num. 15.
- 17 *Emphiteusis ecclesiastica ad ecclesiam devolvitur sola fœmina superstite, qua fuerit*
- 18 *Semel exclusa.*
- 19 *Clausula per se, & heredibus quibusunque, & quibus dederit, quidquid operatur in emphiteusi.*
- 20 *Emphiteusi sine culpa emphiteuta, peti potest, ut renovetur.*
- 21 *Secus si sit emphiteusis ecclesiastica.*
- 22 *Emphiteusis ecclesiastica si sit renovanda, quid considerandum.*
- 23 *Emphiteusis ecclesiastica quomodo cum melioramentis ad ecclesiam revertatur.*
- 24 *Verbum liberè in contractu emphiteutico, quid efficiat.*
- 25 *Emphiteuta, quando nec melioramenta, nec jus possessionis possit prætere.*
- 26 *Successores factum primi emphiteuta uqueunt impugnare.*
- 27 *Melioramentorum exceptio, etiam adversus rei iudicata exceptionem admittitur. Declarat, ibidem.*
- 28 *Limita.*
Melioramenta, quando in emphiteusi solvuntur, ibidem.
- 29 *Contractus à conventionem partium legem accipiunt.*
Limitatio eadem, qua, num. 28.
- 30 *Melioramenta non possunt deduci contra decretum Papæ.*
- 31 *Limitatio eadem qua, num. 28.*
- 32 *Caducitas incurritur ob rei emphiteuticæ deteriorationem.*
Declarat, ibidem.

- Emphiteuta non potest incidere arbores fructiferas, ibidem.
- 33 Emphiteutas ut possit expelli, tria copulativè requiruntur.
- 34 Deterioratio, quanta sit arbitrio iudicis indicanda.
- 35 Caducitas incurritur ob rei emphiteutica alienationem; irrequisito domino.
- 36 Declara.
- 37 Locationes ad modicum tempus, quando emphiteusis solemniter requirant:
- 38 Pacta etiam contra jus laicale, emphiteusi apposta, sunt servanda.
- 39 Pactum ne emphiteusis ecclesiastica incidat in commissum, de jure veteri valet.
- 40 Alienatio bonorum ecclesiasticorum est de Papa reservatis.
- 41 Emphiteuta, quando possint irrequisito domino, bona laicalia emphiteutica alienare.
- 42 Pacta contra jus laicale emphiteusi apposta sunt servanda, modo non sint contra substantiam contractus.
- 43 Laicus est dominus rerum suarum.
- 44 Rector non est reddituum bonorum Ecclesiasticorum dominus.
- 45 Emphiteusis est quadam alienationis species.
- 46 Livellum, locatio perpetua, emphiteusis, & similia sunt synonyma.
- 47 Pactum ne emphiteusis ecclesiastica incidat in commissum, hodie non valet.
- 48 Rector in casibus permissis potest transigere de bonis ecclesia.
- 49 In emphiteusi ecclesiastica non sunt servanda pacta apposta contra jus laicale.
- 50 Non solvens ecclesia per biennium, etiam non interpellatus expelli potest.
- Dies pro homine interpellat, ibidem.
- Idem si vendat, irrequisito domino, ecclesiasticam emphiteusim, ibidem.
- 51 Iuramenta contra sanctiones ecclesiasticas non sunt servanda.
- 52 Papa omnium bonorum Dominus.
- 53 Declara, num. 49.
- Apposta in alienatione rei ecclesiasticae an, & quando censeatur à Pontifice approbat, ibidem.
- 54 Papam certam scientiam habuisse, quomodo presumatur.
- 55 Clausula ex certa scientia in litteris Apostolicis quid operetur.
- 56 Papa, confirmando actum, perinde roborat, ac si à principio fuisset ab eo factus.
- 57 Quando censeantur à Pontifice non approbata apposta in alienatione rei ecclesiasticae.
- 58 Papa non presumitur confirmare juri repugnantis.
- 59 Pactum, ne emphiteusis ecclesiastica incidat in commissum, hodie non valet, etiam si à Pontifice legeretur commissum.
- 60 Clausula, si in evidentem, quando in litteris Apostolicis apponatur.
- Littera apostolica super alienatione bonorum Ecclesia, quando subrepsit iudicanda, ibidem.
- 61 Iurisdidio delegata non attenditur, sed uti extraordinaria, restringenda.
- 62 Delegatus formam suae delegationis diligenter servare debet.
- 63 Actus à principio omnino nullus, semper nullus.

- 63 Alienatio facta contra formam extravagantis ambitiosè, est nulla, ibidem.
- 64 Clausula: suppletentes omnes defectus in litteris apostolicis, quid suppleat. Defectus substantiales suppleri non solent, ibidem.
- 65 Consensus rectoris in alienatione bonorum Ecclesie, quando nihil valeat. Confirmatio actus facta à Papa quid efficiat, ibidem.
- 66 Solemnitas, & forma substantialis sunt juris publici.
- 67 Alienatio presumitur facta in fraudem, si fiat in consanguineos.
- 68 Alienationes, antequàm fiant, debent procedere tres tractatus, cum quibus fieri debent.
- 69 Alienatio si fiat sine Apostolica auctoritate, est nulla.
- 70 Etiam si sit juramento vallata.
- 71 Verbum omninò quid declaret.
- 72 Alienatio bonorum ecclesie potest à rectore alienante revocari, etiam juramento interveniente firmata.
- 73 Alienatio bonorum ecclesie fieri potest auctoritate ordinaria de prædijs, parvi momenti.
- 74 Prædia, quæ possint dici parvi momenti.
- 75 Alienatio bonorum ecclesie, nunquam fieri debet, nisi in evidentem ecclesie utilitatem.
- 76 Clausula, & tunc in evidentem ecclesie utilitatem quid operetur.
- 77 Emphyteusis quotuplex sit.
- 78 Emphyteusis non datur, nisi interveniente scriptura.
- 79 Emphyteusis, quot modis concedatur.
- 80 Emphyteusis, quo casu censenda sit laicalis.
- 81 Idem, quod num. 79.
- 82 Paterfamilias accipiens rem suam in emphyteusim ab ecclesia sibi præjudicat.
- 83 Bona laicalia ecclesie data, & à donante in emphyteusim accepta, publicari non possunt.
- 84 Idem, quod num. 79.
- 85 Quando conceditur ad tertiam generationem, qua fieri debeat computatio.
- 86 Idem, quod num. 79.
- 87 Emphyteuta in laicali emphyteusi debet solvere onera pro sua portione.
- 88 Emphyteuta in ecclesiastica emphyteusi non debet solvere onera pro sua portione.
- 89 Idem, quod num. 87.
- 90 Quare emphyteuta in ecclesiastica emphyteusi non debet solvere onera pro sua portione. Statuta laicorum non includunt bona ecclesie emphyteutica penes laicos existentia, ibidem.
- 91 Consuetudo unius provincie non extenditur ad alias.
- 92 Idem, quod num. 90: Quare consuetudo unius provincie non extenditur ad alias, ibidem.
- 93 Declarat.
- 94 Fraudem sacra canones execrantur.
- 95 Bona ecclesie donata præsumuntur libera.
- 96 Immunitas prædij competit & meliori menti.
- 97 Accessorium sequitur naturam sui principalis.
- 98 Quinquagesima quando, & cui ab emphyteuta solvenda.
- 99 Emphyteusis quare concedatur.

- 100 Melioramenta diverso jure non censentur, & quare.
- 101 Privilegium ecclesiis unius civitatis concessum ad construendas ecclesias ostenditur.
- 102 Sixtus V. quos Urbis incolae varijs privilegijis nunciaverit.
- 103 Ecclesia interest, ut ejus bona emphiteutica augeantur.
- 104 Emphiteusis ecclesiastica gaudet immunitate à collectis.
- 105 Et quare.
Immunitas est realis in bonis ecclesie, ibidem.
- 106 Immunitas transit ad emphiteutam ecclesie.
- 107 Secus in emphiteusi laicali.
- 108 Idem, quod num. 105. & 106.
- 109 Statuta laicorum non possunt super ecclesia bonis disponere.
- 110 Statuta laicorum clericos nunquam ligant, nec ecclesias, etiam si sint aqua, & honesta.
- 111 Bartoli sententia, quod statuta honesta, & aqua possint ligare clericos, non recipitur.
- 112 Quare statuta laicorum, etiam si sint aqua, & honesta, non ligant clericos.
- 113 Principes seculares non debent indirectè contra ecclesiasticam libertatem quid attentare.
- 114 Principes seculares aliquid indirectè attentantes contra ecclesiasticam libertatem incidunt in Bullam Cæne Domini.
- 115 Iudex ecclesiasticus laici judicis negligentiam supplere potest, non contra.
- 116 Declara,
- 117 Misti fori non est prohibitio sationis oriza.
- 118 Clerici, ut in rebus aquis obediant, quod magistratus adeundi, & qui superiores.
- 119 Præsules Ecclesie sunt quibusvis laicis magistratibus majores.
- 120 Oriza satio vicinis populis noxia.
- 121 Homini gratia omnia sunt constituta.
- 122 Homo est dignissima creaturarum.
Eum Deus ad imaginem suam fundavit. ibidem.
- 123 Homini omnia subijciuntur.
Homo est omnium rerum forma, ibidem.
- 124 Homini vita est inestimabilis.
- 125 Publica utilitas privata est preferenda.
- 126 Aer gravis cœtum inficit.
Mortem homini appropinquat, ibidem.
- 127 Sordes sunt extra urbem efferenda.
- 128 Pestifera loca ad habitandum eligentes non sunt à peccato immunes.
Aer impurus ubi est, ibi, & morbofi cives, & pauci, ibidem.
- 129 Regia dignitas, & ignominia in quibus consistant.
- 130 In privilegio, quando etiam non privilegiati includantur.
- 131 Pœnam statuentes laico pro facto clerici in Bullam Cæne Domini incidunt.
Clerici Principis edicto nunquam ligantur, ibidem.
- 132 Declara.
- 133 Clerici, quamvis legi seculari non subijciantur, subiecti tamen sunt legi naturali.
- 134 Laici carent jurisdictione leges condendi, & edicendi contra clericos.

135 Matrimonia non possunt à laicis prohiberi, ne contrahantur cum personis certi loci.

136 Matrimonialis materia est de iure poli.

Fœmina non amittit lucrum, etiam si contra statutum forense nupserit, ibidem.

137 Libertatem ecclesie violentibus divina cœlitus ira resistit.

138 Nisephorii Phoca lex Ecclesia libertati repugnans, fuit abrogata.

139 Aistulphi Longobardorum Regis sacri legi miserandus interitus.

140 Federici secundi Imperatoris semen divino iudicio extinctum.

VERA, communis, & vulgata est conclusio, quod bona ecclesiastica citra Papæ consensum alienari non possint, ex pluribus supra allegatis. Sed dubitatur, an de bonis legitis sine beneplacito ipsius Papæ & solemnitatibus à iure requisitis cum emphiteuta, seu feudatario, ut emphiteuta in illorum possessione remaneat, liberè transigi possit. Et videtur, quod sic, si emphiteuta, vel feudatarius est in possessione, † quia tunc transactio non videtur alienatio, ut tenet *Jaf. in l. iusurandum, quod ex conventionibus, §. populus, numer. 4. ff. de iure iur. & gloss. in l. nulli, ff. de transact.* quæ conclusio procedit, dumtaxat in bonis ecclesiæ donatis, vel legato, vel testamento, seu aliàs relictis, quæ nondum fuerint ecclesiæ incorporata, *Rot. conf. 184. numer. 1. & 2. Rol. conf. 15. numer. 42. volum. 1. Ceph. conf. 375. numer. 30. & 31. vol. 3. & ita distinguit Jaf. post alios quamplures per ipsum pro communi opinione citatos, in l. legatum, nu. 15. 16. & seq. ff. deleg. 1. idem declarat, & distinguit, Bald. conf. 16. Tiraq. de retract. consang. aut equipol. §. 1. gloss. 14. numer. 14. Natta. conf. 44. ubi asserit, quod doctores, qui pro contraria opinione allegantur, loquuntur † de transactionibus, quæ fiunt cum fratribus mendicantibus, cum quibus id est speciale, vel cum ecclesiarum*

rectoribus super bonis nondum ecclesiæ unitis, & incorporatis, non autem super bonis, quorum directum dominium est penes ecclesiam, cui sunt incorporata, super quibus sine consensu Papæ transigi non licet, nisi ecclesia remaneat, aut inducatur in possessionem, ut per gloss. in d. l. nulli, & ibi Bart. numer. 2. de transact. idem Bart. in dict. l. 1. numer. 3. C. si advers. transact. cum quo transit. Jaf. limitando prius per ipsum dicta in eadem l. iusurandum, quod ex conventionibus, §. pupillus, nu. 4. in fine, ff. de iure iur. Natta eodem conf. 44. numer. 3. 12. & 13. & Borgnin. post plures alios decis. 45. alias 16. in additione, nu. 44. par. 1.

Nec super decimis valet transactio de decimis facta cum Pralato, seu ecclesiæ rectore, non ligat successorem, per text. in capitulo veniens, ubi etiam gloss. in verb. confirmata, & Abbas de transactio. & Caputaq. in decis. 165. par. 1.

Quæ tanten opinio, quoad bona nondum ecclesiæ unita, nec incorporata, non caret difficultate, ex pluribus contra pro communi opinione per Alexand. citatis in dict. lege legatum, numer. 2. & 3. ff. de leg. 1. cuius opinionem puto veriore, præcipuè, uti corroboratam à sacro concilio Tridentino, ut in